

Tudományos munkák kidolgozásának tökéletesítéséről

Írta: V. A. CSIRVIN ezredes

(Megjelent: a „Vojennaja Miszt” című folyóirat 1987/7. számában)

A világ katonapolitikai helyzete az imperialista államok, különösen az USA kalandor politikája eredményekénti továbbéleződésének viszonyai között a szovjet fegyveres erőknek állandó készenlétben kell állniuk bármilyen agresszió visszaverésére, akárki kezdeményezi is azt. Azok harci ereje és harc készsége továbbnövelésének kérdésében fontos szerepet játszik a hadseregben és a flottánál folyó tudományos munka - aminek, ahogy az ismeretes - egyik legfontosabb formája, a szovjet hadtudomány és hadművészet aktuális problémái megoldásainak útjait általánosító és ismertető, azok továbbfejlesztéséhez hozzájáruló tudományos munkák kidolgozása.

Jelen dolgozatban megkíséreljük a meglevő hiányosságokat elemezni és megvizsgálni a katonai problematikával kapcsolatos tudományos munkák kidolgozása tökéletesítésének egyes kérdéseit.

A hadügyben végbement műszaki-tudományos forradalom a fegyveres harceszközök, a csapatok (erők) szervezeti felépítése és a hadművészet intenzív fejlődése igen magas követelményeket támaszt az adott problematikával kapcsolatos elméleti művek, tudományos-kutató munkák, monográfiák és disszertációk minőségi és gyakorlati hasznosságával szemben. Véleményünk szerint azok kidolgozásakor az alapvető hiányosságok a következők: gyenge kapcsolat (összefüggés) a tudományos kutatások és az aktuális gyakorlati kérdések megoldása között; korlátozott tájékozottság a jövővel kapcsolatban, a perspektíva rossz (helytelen) megítélése, ragaszkodás a felállított szabályokhoz (tétélekhez) félelem az új szó, új idea kimondásától; a tudományos vívmányok gyakorlatban való megvalósításának lassúsága. Ezek eredményeképpen sok kulcsfontosságú és újból felmerülő problémák vizsgálata nem eléggé céltudatosan és állhatatosan folyik, azoknak megoldása nincs befejezve. Sok katonai kutató ugyanakkor olyan problémák kutatásán dolgozik, amelyeknek nincs komoly gyakorlati jelentősége. Munkájukból hiányzik a hadügy fejlődésének különböző tudományos kutatási módjai, mindenekelőtt a matematikai modellezés mesterei alkalmazásán alapuló tudományos prognosztizálása, hiányoznak a gyakorlati ajánlások a csapatok és a törzsek részére. Mindez jelentősen csökkenti a művek gyakorlati jelentőségét.

Mi teljes mértékben egyetértünk a „Vojennaja Miszt” c. folyóirat hasábjain közzétett azon véleménnyel, mely szerint a különösen aktuális problémákkal kapcsolatos katonai-elméleti művek és tudományos kutatómunkák kidolgozását szerződéses alapon kell megszervezni, a tudományos tevékenység hatékonyabb ösztönzésével. Ez lehetővé

teszi a kutatások és tudományos művek minőségének növelését, továbbá azt, hogy melőzzük a szerzői kollektívák „kiegészítő megterhelése” elv alapján történő létrehozását, ami a gyakorlatban kevésbé váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

Az ilyen formájú tudományos kutatómunka tervezésében és megszervezésében komoly hiányosságok vannak. A tapasztalat is bizonyítja, hogy egyes katonai tanintézetekben és tudományos intézetekben mind a mai napig az alapokmányok, valamint a katonaelméleti művek és a tudományos kutatómunkák kidolgozásának, azok eredményei ellenőrzésének és realizálásának elavult módját alkalmazzák, ami korszerű viszonyok között, semmilyen körülmények között sem felel meg a tudományos munka intenzívvé tévése követelményeinek. A tudományos kutatómunkával kapcsolatos mű kidolgozása nem más, mint az információ összegyűjtése, feldolgozása és kézirat annak alapján való elkészítése, ami gyakran a korábban írásba foglaltaknak az ismételt összefoglalása.

Egy sor katonai tanintézet (K. E. Vorosilov nevét viselő Katonai Vezérkari Akadémia, V. I. Lenin nevét viselő Katona Politikai Akadémia stb.) gyakorlatban már régen alkalmazzák a katonai elméleti művek intenzív tervezésének és kidolgozásának bevált módjait. Ennek oka a kutatómunkák bonyolultabbá válása, a tudományos kutatások módjainak fejlődése és az elektronikus számítástechnika alkalmazása.

Az intenzív (program és célszerű, háló-modell) tervezési mód szükségessé teszi a tudományos problémák: a téma, mint a strukturális, funkcionális és információs leírás rendszerének elemzését, a rendszer matematikai modell kidolgozását; kutatások végzését gyakorlaton és a hadműveleti és harcászati kiképzéssel kapcsolatos egyéb rendezvényeken; a hipotézisek és variánsok kísérletezését, átvizsgálást korszerű tudományos, mindenekelőtt matematikai (matematikai modellezés) módszerek és elektronikus számítástechnika alkalmazásával. A tudományos kutató mű kidolgozásához csak az így kapott anyag alapján lehet hozzáférni. Meg kell jegyezni, hogy annak kidolgozását számtalan esetben megelőz egy vagy több komplex tudományos kutatómunka kidolgozása, aminek eredményeképpen lehetővé válik a mű anyagának mélyrehatóbb bizonyítása és minden oldalú megindoklása, valamint az elméleti következtetések mellett, az adott időszak alatti és a jövőbeni realizálásra vonatkozó konkrét javaslatok megfogalmazása.

A tudományos művek és tudományos kutatómunkák tervezése, minősége növelésének céljából véleményünk szerint körültekintőbben, magas tudományos színvonalon kell megvitatni azok kidolgozásának tudományos szervezési elgondolását és metodikáját, bátrabban kell alkalmazni olyan új munkaformákat, mint a mű (tudományos kutatómunkával kapcsolatos hadműveleti technikai feladatok) fejezetei és részei terv-tervezeteinek megvédése.

Ebben a munkában minden bizonnyal részt kell vennie a téma megrendelő és kidolgozásában részt vevő vezető szervek, katonai akadémiák és tudományos kutatóintézetek képviselőinek.

Tudományos vezetők, felelős végrehajtók szerzői közösségek tudományos csoportok állományának kiválasztásakor mindig figyelembe kell venni azt, hogy a mű vagy a tudományos kutatómunka kidolgozása nemcsak katonapolitikai, hadműveleti és haditechnikai vonatkozásokban jól képzett embereket, hanem magasfokú alkotói képességet is igényel. Fontos az is, hogy azok a vezető szervezetek, amelyeknek elvi igényességet kell támasztaniuk a tudományos munkák minőségével és eredményességükkel szemben, határozottan irányítsák a művek és tudományos kutatómunkák kidolgozását.

A tudományos művek (tudományos kutatómunkák) kidolgozásával kapcsolatos tapasztalatok elemzése azt bizonyítja, hogy olykor a jó szervező vagy társszerző szerepét is betöltő előljáró vezető szervek átruházzák a kutatások végzését és az anyagok elkészítését az alárendelt törzsekre, katonai tanintézetekre, tudományos kutatóintézetekre, nem látják el azokat a szükséges tudományos információval, a szükséges alap- (kiindulási) adatokkal, ami negatívan hat a tudományos kutatások minőségére és operativitására, és csökkenti azok gyakorlati értékét. A kutatási feladatokat sem mindig racionálisan osztják szét a végrehajtók (társvégrehajtók) között, a feladatokat gyakran nem konkrétan, a lehetőségek figyelembevétel nélkül szabják meg. Mindezeknek eredményeképpen elhúzódik a tudományos művek (tudományos kutatómunkák) kidolgozásának határideje, egyes kutatások, már megvalósításuk folyamán aktualitásukat veszítik és befejezésükre nem képeznek kellő tudományos és gyakorlati értéket. Az élet azt bizonyítja, hogy ott, ahol a művek (tudományos kutatómunkák) készítését formálisan szervezik meg, a szerzők (végrehajtók) gyakran elkerülik a kényes kérdéseket, közismert tételeket fejtenek ki, nem elemzik a gyakorlatok tapasztalatait, nem adnak megalapozott és bátor javaslatokat és prognózisokat.

Ezzel kapcsolatosan mi teljesen egyetértünk azzal, hogy a vezető szervezeteknél vagy azok tudományos szerveinél hozzanak létre nem szervezetszerű tudományos tanácsokat. Ez növeli a vezető szervezetek illetékességét, különösen a komplex tudományos kutatások megszervezésével és koordinálásával kapcsolatos kérdéseket illetően. Mert nem titok, hogy a tudományos munka tervezésekor kutatási témának nem olyan, az élet által követelt aktuális problémákat, hanem olyanokat választanak, amelyekkel kapcsolatosan már vannak megfelelő átdolgozások, elméleti munka, disszertációk, monográfiák és egyéb más irodalom, vagyis a szerzői közösségek (végrehajtók) jól kitalált utakon járnak. Gyakran hiányzik a katonai tudósok legtekintélyesebb kollektíváinak a különösen fontos irányokra való koncentrálása, nem koordinálják a végzendő tudományos kutatómunkákat és ennek eredményeképpen párhuzamosan többen végeznek egy munkát.

A tervezés hibái gyakran a tudományos szervezetek erőfeszítéseinek felaprózását eredményezi, a legaktuálisabb problémák pedig ugyanakkor megoldatlanok maradnak. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy egyes művek és tudományos kutatómunkák kevés új tudományos gondolatot tartalmaznak. Különösen gyenge képet mutatnak ebben az értelemben a kandidátusi, de még a doktori disszertációk is, amelyek a fontos kérdéseket gyakran egyszerűen megkerülik. A tudományos tanácsok létrehozása, amelyek rendszeresen megvitatnák a megérett aktuális problémákat, a tudományos kutatómunkákat, a disszertációkat, megvizsgálják a komplex kutatási témákat, megfelelő ajánlásokat adnak, javítanák az ügyek állását ezzel kapcsolatosan.

A végzett kutatások minősége és hatékonysága növelésének egyik legfontosabb feltétele a *megérett elméleti és gyakorlati kérdések megoldása komplex tárgyilagossággal megközelítésének a biztosítása*. A gyakorlatban olykor még előfordul, hogy a hadügy fontos kérdéseinek kutatása és megoldása arra korlátozódik, hogy a felvetett gondolat bármilyen módon, többek között szabadon vagy mesterségesen választott példákkal megindokolják. Magától értetődően ez hibákhoz és tévedésekhez vezet.

Az ilyen és ehhez hasonló jelenségek megelőzésének érdekében mindenekelőtt *a művek (tudományos kutatómunkák) és a végzett kutatások irányítása korszerűsítésének kérdéseit kell megoldani* mind a Honvédelmi Minisztérium központi apparátusa tudományos szer-

veinek, mind egy meghatározott téma kidolgozásáért felelős szervezetek részéről. Itt a legfontosabb a végzett elméleti kutatások magasfokú hatékonyságának a biztosítása. Véleményünk szerint pontosan erre kell összpontosítani a kidolgozásért felelős szervezetek, azok tudományos szervei, a katonai tanintézetek, a tudományos kutatóintézetek és vezető szervek erőfeszítéseit.

A katonaelméleti művek, tudományos kutatómunkák, monográfiák és disszertációk minősége növekedni fog, ha azok kidolgozásának a vezető szervezetek részéről való irányítása konkrét és céltudatos lesz. Ebből a célból azok kötelesek a végrehajtóknak (társvégrehajtóknak) megküldeni a tudományos tanács ülésén megvitatott mű tervtervezetének (tudományos kutatómunka felépítési tervének), a mű kidolgozása naptári tervének (a tudományos kutatómunka végrehajtása távlati tervének) kivonatát. Fontos ügyelni arra is, hogy a közvetlen végrehajtók (társvégrehajtók) részére megszabott feladatok ne csak konkrétak legyenek, hanem feleljenek is meg azok műszaki-tudományos és anyagi lehetőségeinek. A csapatoktól a végrehajtók (seregtest- és magasabbegység törzsek) részére célszerű a fegyverzet harci lehetőségeinek, a hadművészet és a harcászat kérdéseinek kutatásával, a megadott mű (tudományos kutatómunka) témájának jellegéből és tartalmából eredő különböző hadműveleti-harcászati normatívák kidolgozásával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat adni. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy az erőfeszítéseket jobb egy bizonyos problémakörre összpontosítani, mint felaprózni azokat.

A tudományos kutatómunkában és művekben sokoldalúan kell elemezni a nagy honvédő háború és a helyi háborúk tapasztalatait, kutatni a fegyveres harceszközök mind nálunk, mind a határainkon túli fejlődésének perspektíváit és ennek alapján kell megalapozott következtetésekre jutni és ajánlásokat tenni a hadművészet, a csapatok gépesítése és kiképzése kérdéseivel kapcsolatban.

A gyakorlat bebizonyította, hogy katonai elmélettel kapcsolatosan értékes és hasznos tudományos kutatómunkákat és műveket csak jól megszervezett munkával, a tudományos intézetek, a csapatok és a flotta képviselőinek, szükség esetén pedig az ország tudományos központjainak részvételével lehet létrehozni. Mint ismeretes, azoknak kidolgozása marxi-lenini metodológia alapján történik, ami szükségessé teszi a kutató jelenségek tárgyilagos és minden oldalú vizsgálatát, a konkrét történelmi megközelítést, a tapasztalat folyamatosságának (folytonosságának) az új problémák tudományos előrelátás alapján való bátor felvetésével és megoldásával való egyesítését (összekapcsolását). Ugyanakkor, elismerve a dialektikákat, a fejlődés általános elmélete és a forradalmi átalakulások metodológiája általános elméleteként, az ellenőrzésben távolról sem támaszkodtunk újszerűen sem a tudományos, sem a gyakorlat területén. Most arra van szükség, hogy a felgyülemlett elméleti és metodológiai potenciál, magát a dialektikus gondolkodást a tudomány új tételeinek és szemléleteinek előtérbe helyezésére és ösztönzésére (serkentésére) irányítsuk. Az előrelátás-képesség nem más, mint a tisztí kádereknek az alárendelt oktatásának és nevelésének megszervezésével, a katona kollektívák harckészültségének növelésével kapcsolatos tevékenysége tudományos megközelítésének integráns része. Véleményünk szerint a tudományos kutatásoknak az alapvető tárgyát a hadsereg és flotta új anyagi-technikai bázisa, a csapatok és flottaerők a fegyver- és harci technika harci alkalmazásának módjai, fő kritériumának pedig a kutatások helyessége – azok gyakorlati tevékenysége kellene, hogy képezze.

Mivel a fegyveres harc anyagi-technikai bázisa gyorsan korszerűsödik, és gyakorlatokon a reális harctevékenység minden kérdését ellenőrizni nem lehet, ezért *szükséges külön-*

sen nagy jelentőségre szert a művek és tudományos kutatómunka témái egy sor fontos kérdéseinek kutatásakor a katonai prognosztizálás és a matematikai modellezés, ami most válik a tudományos kutatások egyik központi útjává a hadügy minden területén. Ezzel kapcsolatosan egyet kell érteni azzal a véleménnyel, hogy a katonai prognosztizálás univerzális jelleget öltött: a katonai építésnek s a fegyveres erők felhasználásának bármilyen problémáját és feladatát most már nem lehet eredményesen megoldani az egyes jelenségek részletes prognosztizálása nélkül. V. I. Lenin a jövő kutatása kérdéseinek vizsgálatakor tanította, hogy számol „minden lehetséges, sőt általában minden elképzelhető eshetőséggel” (összes művei, 7. kötet, 225. o.).

A prognosztizálás és a matematikai modellezés tudományos módszereinek katonai káderek általi elsajátításától véleményünk szerint jelentős mértékben függ a végzett kutatások minősége, a kidolgozott művek és tudományos kutatómunkák elméleti és gyakorlati értéke.

Ismeretes, hogy a tudományos kutatómunka folyamán alkalmazzák a dialektikus és materialista módszert, a hadtudomány általános tudományos és specifikus módját. Ezek alkalmazása lehetővé teszi azt, hogy a kutatások és a mű (tudományos kutatómunka) eredményeinek összegezésekor (értékelésekor) meghatározzuk a hadügy tényeinek és jelenségeinek hasonlóságát és különbözőségét, lássuk azok dinamikáját, kölcsönös összefüggését, és ilyenképpen behatoljunk a kutatott problémák lényegébe.

A kutatások és a tudományos művek (tudományos kutatómunkák) minősége tovább javításának céljából mindenképpen meg kell szabadulni a hasznos információ áramlás eldugulásától, növelni kell annak operativitását és minőségét.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a tudományos szervek, katonai tanintézetek, tudományos kutatóintézetek között az adatcsere végrehajtása gyakran rendkívül lassú, az információ minősége még nem felel meg. Eljött az ideje annak, hogy a végzett kutatásokkal kapcsolatos tudományos információt (mind nálunk, mind határainkon túl) központosítottan, operatívabban és minőségileg jobban végezzük.

Az információáramlás eldugulása megelőzésének céljából mindenekelőtt növelni kell a művek és tudományos kutatómunkák tudományos kritikájának színvonalát, javítani kell azok bírálatának (recenziójának) rendszerét, az alap- és alkalmazott kutatások minőségét, azok témafelelős szervezetek, katonai tanintézetek és tudományos kutatóintézetek részéről történő ellenőrzését, a végrehajtók anyagi és erkölcsi ösztönzését.

A tudományos munka tapasztalata azt bizonyítja, hogy a katonai elméleti művek és a tudományos kutatómunkákkal kapcsolatos jelentések minősége sokat fog javulni, ha azok kéziratát tudományos szemináriumokon és az alkotó közösségek értekezletein megvitatják, a legfontosabb kérdéseket tudományos konferenciákon megvitatják, azokat gyakorlatokon és a csapatoknál kipróbálják.

A mű (tudományos kutatómunka) minősége javításának egyik útja a bírálat (recenzió), aminek eredményeképpen észrevételeket, kritikát és tanácsokat kapnak a felvetett tételek (következtetések, ajánlások) további tökéletesítésére, fejlesztésére, megalapozott vagy kritikai átnézésére. Ez ugyancsak lehetővé teszi a tudományos munka (tudományos kutatómunka) pozitív és negatív oldalainak felismerését, konkrét intézkedések előírnyzását a hiányosságok megszüntetésére és tudományos színvonalának növelésére.

A mű (tudományos kutatómunka), disszertáció kéziratát úgy kell a bírálólkhöz eljuttatni, hogy azoknak legalább egy hónap álljon rendelkezésükre a bírálat kezdetéig.

El lehetővé teszi számukra az anyag mélyrehatóbb tanulmányozását, kimerítő, tárgyilagos, kritikus észrevételek megtételét, annak minőségileg jobb átdolgozásának céljából. Ez teljes mértékben vonatkozik a kandidátusi és doktori disszertációk bírálatára is. El kell ismerni, hogy egy sor esetben a törzsekben, katonai akadémiákon és más szervezetnél dolgozó, a napi munkával leterhelt tisztviselőknek nincs lehetőségük arra, hogy elmélyülten tanulmányozzák a beküldött műveket (referátumokat, disszertációkat) és kritikusán elemezhesék azokat. Ezért szabvány, pozitív véleményeket (bírálatokat) írnak, jóllehet közülük egyesek nem méltóak arra. Valószínűleg, hogy az elméleti művek bírálatának rendszere korszerűsítésre szorul. Véleményünk szerint növelni kellene a bírálók felelősségét és azokat felelősségre kellene vonni a nem tárgyilagos osztályzatokért.

Véleményünk szerint ezen kérdésekkel kapcsolatosan célszerű lenne az irányadó okmányok módosítása, hogy a „nyers” tudományos munkákért ne csak a szerzőket, hanem a bírálókat (opponenseket) is felelősségre lehetne vonni. De lehetőséget kell számukra biztosítani arra, hogy meggyőződjenek realizálták-e javaslataikat és észrevételeiket a kijavított (pontosított) műben, hogy utána feleljenek is azért. Fontos szerepet játszhatnak itt a témafelelős szervezetek vagy azok tudományos szervei mellett működő nem szervezetszerű tudományos tanácsok, amelyeket igénybe lehetne venni a dolgozatok megvitatására és bírálatára is. Azok állományába lehetne sorolni a témafelelős szervezeteknek és azok tudományos alegységeinek megfelelő parancsnokait, a katonai tanintézetekben és tudományos kutatóintézetekben dolgozó tudósokat, a csapatok és a flottaerők képviselőit.

Foglalkozni kell még egy, véleményünk szerint elég jelentős, a művek (tudományos kutatómunkák) bírálatával kapcsolatos kérdéssel: a szerzőnek nem kell tudnia, hogy munkáját hova (kihez) küldik bírálatra, a bíráló pedig azt, hogy a munka honnan érkezett. Ez kétségtelenül növeli a munka értékelésének tárgyilagosságát.

Ebben a kérdésben fel lehetne használni a „*Vojennaja Mysl'*” című folyóiratot olyképpen, hogy az időszakonként bírálat szemlét közölné hasábjain a megjelent katonaelméleti művekkel kapcsolatosan, feltüntetve mind a tárgyilagos bírálatot, mind a tömjenező véleményt író szerzők nevét is. Mindez hozzájárulhatna a bírálatok tárgyilagosságának, a művek és disszertációk minőségének fokozásához.

A kutatások és a művekben (tudományos kutatómunkákban) újból felvetett tételek, következtetések és ajánlások gyakorlati értéke ellenőrzésének leghatásosabb módja azoknak különböző gyakorlatokon és a hadműveleti, harc és politikai kiképzés rendszerén belül szervezendő más rendezvények alatti tanulmányozása. Számtalan esetben a javasolt harctevékenységi vagy vezetési módok értékelésére és hatékonyságának meghatározására egy meghatározott időre célszerű speciális katonai alakulatot vagy vezető szervezet létrehozni kísérleti szervezeti felépítéssel. Gyakorlatokon az elméleti tételek ellenőrzésének eredményeire vonatkozó adatok összegyűjtését, általánosítását és elemzését a gyakorlatvezetőség, a döntőnkök és a külön kijelölt kutatócsoportok végzik, amelyeknek állományába célszerű felvenni a szerzői közösségek tagjait (tudományos kutatómunkák végrehajtóit). Azonkívül ezen fontos feladat végrehajtásába célszerű bevonni a gyakorlatokon részt vevő parancsnokokat, törzseket, politikai szerveket, fegyvernemi főnököket, szakcsapatok parancsnokait és szolgálatiág-főnököket.

A katonai elméleti mű (tudományos kutatómunka) által tartalmazott legaktuálisabb kérdések kutatásainak eredményeiről célszerű összegező értékelést tartani a témafelelős szervezetek tudományos konferenciáin az érdekeltektől, katonai akadémiák és

tudományos kutatóintézetek képviselőinek részvételével. Alkalmazható a munkának olyan formája is, mint a témafelelős szervezetek és azok tudományos szervei mellett működő nem szervezetszerű tudományos tanácsok értekezletein levont következtetések és tett javaslatok realitásának és célszerűségének megindoklása. Véleményünk szerint nagyon fontos, hogy a kutatott problémákkal kapcsolatos alaptételeket, az azokból eredő következtetéseket és javaslatokat pontos és közérthető nyelven öntsék formába, részletesen bizonyítsák be, megegyező számvetésekkel, példákkal és tényekkel, minőségi és mennyiségi értékelésekkel támasszák alá, a különböző grafikonok, vázlatok, diagramok széles körű alkalmazása mellett. A legbonyolultabb kérdésekkel kapcsolatosan ajánlatos az elhatározásnak több lehetséges változatát kidolgozni, a különböző nézeteket összehasonlítani az egyes kérdések pozitív és negatív oldalainak szemléltetésével. Elsőbbséget azonban annak az irányzatnak kell biztosítani, amely a legtárgyilagosabban és megbízhatóbban tükrözi a kutatott probléma lehetséges megoldásának lényegét. Külön meg kell magyarázni azt, amit még nem sikerült kellőképpen, megbízhatóan tisztázni, ami felett folytatni kell a munkát.

A hadügy fejlődésének jelenlegi szakaszában az alap- és alkalmazott kutatások volumene úgy megnőtt, mint még sohasem, nőtt a kutatások minőségével, időben történő végrehajtásával és a gyakorlati életben való gyors megvalósításával szembeni követelmény. Ezeket a felelősségteljes feladatokat leghatékonyabban mind a katonai tudósok, mind a tudományos kutatások eredményeinek gyakorlatban való aktív és alkotó megvalósítására hivatott személyek közös erőfeszítésével lehet megoldani. Véleményünk szerint a hadtudomány fejlesztése nemcsak a katonai tudósok és a kutatások eredményeinek a gyakorlatban történő megvalósítására hivatottak, hanem valamennyi katona feladata. És nem véletlenül hangzanak el a folyóirat hasábjain javaslatok arra vonatkozóan, hogy a csapatoknál és a törzseknél ösztönözni kellene a katona tudósok utánpótlásával kapcsolatos munkát.

A tapasztalat meggyőzően bizonyítja, hogy a tudományos munka csak akkor válhat gyümölcsözőbbé és jobb minőségűbbé, amikor a katonai tudósok és a csapatoknál szolgáló gyakorlati személyek alkotó erőfeszítését szorosan egyesítjük és koordináljuk. Ezzel kapcsolatosan figyelemreméltó egy sor akadémiának a tudományos művek és tudományos kutatómunkák együttes kidolgozásával kapcsolatos tapasztalata, ami a katonai tanintézetek, a tudományos kutatóintézetek és a csapatok közötti tudományos kapcsolatok megerősítésének a leghaladóbb formája. Az a parancsnokok és törzsek felkészültsége megnövekedett színvonalának és annak következtében vált lehetségessé, hogy azok alkalmasak nemcsak a katonai tanintézetek és a tudományos szervezetek által kidolgozott következtetések és ajánlások ellenőrzésére, hanem a tudományos kidolgozások önálló végzésére a hadművészet fejlesztésének érdekében és azoknak a csapatok és a törzsek gyakorlatában való bátor meghonosítására is. Ebből a célból a tudományos művek (tudományos kutatómunkák) kidolgozásakor véleményünk szerint elő kell irányozni, hogyan és milyen mértékben kell a kutatások anyagait felhasználni a csapatok (erők) és törzsek, tanfolyamok hadműveleti, harc és politikai kiképzési programjainak, a katonai tanintézetek programjainak pontosítására, az új fegyverzet fajták létrehozására vonatkozó harcászati-technikai feladatok megalapozására, a csapatok (erők) szervezeti felépítésének korszerűsítésére, a hadművelet (harc) előkészítése és megvívása leghatékonyabb módjainak kidolgozására.

Ismeretes, hogy *a tudományos művek (tudományos kutatómunkák eredményességének a meghatározása* mindenekelőtt annak a megállapítása, mennyiben járulnak azok hozzá a hadtudomány fejlesztéséhez, a fegyveres erők harckészültségének növelésével kapcsolatos gyakorlati feladatok megoldásához. Azok értékelésének alapját a következő kritériumok képezik: aktualitás, konkrétság, tudományos indokolás és realizálhatóság. A mennyiségi mutatók, a gazdasági hatékonyság úgyszintén alkalmazhatók, de főképpen csak a meglévő fegyver és harci technika mintadarabok (rendszerek) korszerűsítésével és újak kifejlesztésével kapcsolatos kutatások értékelésekor. Minden tudományos munkának ezen kritériumok alapján való elemzése összességében lehetővé teszi azt, hogy általános következtetéseket vonjunk le a végrehajtás minőségére, a munka elméleti és gyakorlati hasznosságára vonatkozóan.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy olyan tudományos munkák értékelése, amelyek a hadügy elmélete és gyakorlata fejlődésének nem a közeli, hanem távolabbi perspektíváit vizsgálja, nagyon bonyolult feladat. A probléma lényegének megfogalmazása, a bizonyítások, következtetések, a megszabott feladatok megoldása útjainak komoly rendszere azonban lehetővé teszi a távlati tudományos munka jelentőségének tárgyilagos értékelését és következtetései és javaslati realitása útjainak meghatározását. „... Most azt a vitathatatlan igazságot kell magunkévá tennünk – tanította V. I. Lenin –, hogy a marxistának a való élettel, a valóság pontos tényeivel kell számolni, nem pedig továbbra is a tegnap elméletébe kapaszkodnia...” (összes művei, 31. kötet, 134. o.).

A feladat az, hogy a tudományos intézetek, a szerzői közösségek, a tudósok és a katonák új alkotó eredményekkel járuljanak hozzá a szovjet hadtudomány fejlesztéséhez, a szovjet fegyveres erők harckészültségének és harci erejének növeléséhez.

A Leninszk város dolgozóival való találkozón felszólaló M. Sz. Gorbacsov elvtárs hangsúlyozta, hogy a párt „minden támogatást meg fog adni tudományunknak, értelmiségünknek, mérnökeinknek, konstruktöreinknek. Másik részről pedig fokozni kell a felelősségvontást, végezni kell a „nem teljes értékűség komplexussal”, és amúgy igazában ki kell bontakoztatni azt az óriási tudományos potenciált, amit a szovjet hatalom 70 éve alatt felhalmozottunk”.^{*}

^{*} Pravda, 1987. május 14.